ગુજરાતી પધ્ધતિ સેમ -1

પ્રશ્ન બેન્ક

એકમ – 1

1) માઈક્રોટીચિંગની કોઈપણ બે વ્યાખ્યાઓ આપી તેની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કર્યો.
2) "પ્રવર્તમાન પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમની સુધારણામાં માઈક્રોટીથિંગની પ્રવૃતિ અસરકારક જણાઈ છે.'' પ્રસ્તુત વિધાનના સંદર્ભમાં માઈક્રોટીચિંગનું મહત્વ દર્શાવી તેની ઉપયોગિતા જણાવો.
3) રૂઢિગત પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમ અને માઈક્રોટીચિંગ પ્રયુક્તિ સહિતના પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમની તુલના કરો.
4) માઈક્રોટીચિંગ પ્રયુક્તિના અગત્યના લાભ જણાવો અને તેની મહત્ત્વની મર્યાદાઓની ચર્ચા કરી.
5) પ્રશિક્ષણ સંસ્થાઓમાં માઈક્રોટીચિંગની પ્રયુક્તિની સફળતા માટે તમે કયા ઉપાયો સૂચવો છે ?
6) માઈક્રોટીચિંગ પ્રયુક્તિના પ્રણેતા કોણ હતા ? માઈક્રોટીચિંગ ક્ષેત્રે થયેલાં ભારતીય સંશોધનોનો અગત્યનો નિષ્કર્ષ શો છે. ?
7) પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં પ્રશિક્ષણ સંસ્થાઓમાં માઈક્રોટીચિંગનો કાર્યક્રમ પાઠોની સંખ્યા પૂર્તિનો કાર્યક્રમ બની રહ્યો છે. ઘણા શિક્ષણવિદો તેની ટીકા કરે છે." આ વિધાન સાથે તમે સહમત છો ? શાથી ?
8) વિષયાભિમુખ કૌશલ્યનો અર્થ આપી તેના મહત્ત્વના હેતુઓ દર્શાવો. વિષયાભિમુખ કૌશલ્યનાં અગત્યનાં ઘટકો જણાવી ઈચ્છનીય વર્તનો અને અનિચ્છનીય વર્તનોની નોંધ કરો.
9) વિષયાભિમુખ કૌશલ્યનો માઈક્રોપાઠ આપતી વખતે તમે કઈ કઈ બાબતોની કાળજી રાખશો ?
10) વિષયાભિમુખ કૌશલ્યના માઈક્રોપાઠનું નિરીક્ષણ કરતી વખતે તમે કઈ બાબતોનું ખાસ નિરીક્ષણ કરશો ?
11) તમારા વિષયનો કોઈ એક એકમ પસંદ કરી વિષયાભિમુખ કૌશલ્યના માઈક્રોપાઠની આયોજન નોંધ તૈયાર કરો.
12) ઉદાહરણો કોને કહેવાય ? તેમનો શા માટે ઉપયોગ કરવો જોઈએ?
13) ઉદાહરણનો અર્થ સમજાવી ઉદાહરણ કૌશલ્ય કોને કહેવાય તે સમજાવો અને આ કૌશલ્યનું મહત્ત્વ દર્શાવો.
14) સારાં ઉદાહરણો કોને કહેવાય ? સારાં ઉદાહરણોનાં લક્ષણો જણાવો
15) ઉદાહરણની રજૂઆત કરવા માટે તમે કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરશો ?
16) ઉદાહરણ કૌશલ્યનાં આવશ્યક ઘટકો જણાવો.
17) પ્રશ્નવાહિતા કૌશલ્યનો અર્થ સમજાવી પ્રશ્નપ્રવાહિતાનું અધ્યાપનમાં મહત્ત્વ દર્શાવો.
18) ઉત્તમ પ્રશ્નોનાં લક્ષણો જણાવો.
19) પ્રશ્નપ્રવાહિતા કૌશલ્યનાં અગત્યનાં ઘટકોની ચર્ચા કરો.
20) આપણે કેવા પ્રકારના પ્રશ્નો પૂછવા ન જોઈએ, તે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો

21) સ્પષ્ટીકરણ એટલે શું ? આપણે શા માટે સ્પષ્ટીકરણનો આશ્રય લઈએ છીએ ?
22) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્યનું મહત્ત્વ સમજાવો.
23) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્યનાં ઈચ્છનીય વર્તનો અને અનિચ્છનીય વર્તનો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
24) સ્પષ્ટીકરણ કૌશલ્યના ઉપયોગ વખતે તમારે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?
25) શ્યામલક કાર્ય – કૌશલ્યનો અર્થ સમજાવી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
26) શ્યામફલક કાર્ય – કૌશલ્યનાં મહત્ત્વનાં ઘટકોની વિશદ્ ચર્ચા કરો.
27) ટૂંકનોંધ લખો.
(1) શ્યામફલક કાર્ય કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો. (2) 'કૃષ્ણ (શ્યામ) ફલક' એ સહૃદયી સેવક છે, નહિ કે માલિક.'
28) ઉત્તેજના પરિવર્તન કૌશલ્ય એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
29) ઉત્તેજના પરિવર્તન કૌશલ્યનાં મહત્ત્વનાં ઉત્તેજકો જણાવી અગત્યનાં કોઈ બે ઉત્તેજકોની ચર્ચા કરો.
30) ઉત્તેજકો પરિવર્તન કૌશલ્યના પાઠનું નિરીક્ષણ કરતી વખતે તમે કઈ કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખશો ?
31) માઇક્રોટીચિંગ અને મેક્રોટીચિંગ વચ્ચે તફાવત દર્શાવો.
32) માઇક્રોટીચિંગ અને મિનીટીચિંગ વચ્ચેનો ભેદ દર્શાવો.
33) સેતુપાઠનું મહત્ત્વ દર્શાવો.
34) પ્રત્યાયન એટલે શું?
35) શિક્ષણના માધ્યમ તરીકે માતૃભાષાની ચર્ચા કરો.
36) પ્રત્યાયનના માધ્યમ તરીકે માતૃભાષાનું મહત્ત્વ જણાવો.
37) માતૃભાષાની પરિભાષા સમજાવી વ્યક્તિના જીવનમાં માતૃભાષાનું સ્થાન દર્શાવો.
38) બાળકોના શાળા શિક્ષણમાં માતૃભાષાનું સ્થાન દર્શાવી તેના મહત્ત્વ/ અગત્યની ચર્ચા કરો..

એકમ – 2

1) શૈક્ષણિક હેતુઓનું મહત્ત્વ જણાવો.
2) સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.
3) વિદ્યાર્થીઓ કથન દ્વારા અભિવ્યક્તિ કરે' વિશિષ્ટ હેતુઓ અને સામાન્ય હેતુઓ જણાવો.
4) વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનાં વિવિધ સ્વરૂપોમાં રસ અને વલણ કેળવે'. – આ સામાન્ય હેતુના વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.
5) હેતુઓની સંરચનામાં તમે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?
6) માતૃભાષાના શૈક્ષણિક હેતુઓ નિર્ધારિત કરવાનાં ક્ષેત્રો દર્શાવી જ્ઞાનાત્મક ક્ષેત્રના માતૃભાષાના સામાન્ય હેતુઓનું વર્ગીકરણ કરો.
7) શૈક્ષણિક હેતુ એટલે શું ? ધ્યેયો અને હેતુઓ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી શૈક્ષણિક હેતુઓનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

8) સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ એટલે શું? માતૃભાષા શિક્ષણના ધો.8 થી 12 ના સામાન્ય હેતુઓ નોંધી તે દરેકના વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.

એકમ – ૩

1) શ્રવાકૌશલ્યનું મહત્ત્વ દર્શાવો.
2) કથનકૌશલ્યનું જીવનમાં મહત્વ સમજાવો.
3) શ્રવણકૌશલ્યના હેતુઓ જણાવો.
4) નકૌશલ્યના હેતુઓ જણાવો.
5) વાચનકૌશલ્યના હેતુઓ જણાવો.
6) વાચનકૌશલ્યનું શિક્ષણમાં મહત્ત્વ દર્શાવો.
7) શુદ્ ઉચ્ચારણનું મહત્ત્વ સમજાવો.
8) લેખનકૌશલ્યના હેતુઓ જણાવો.
9) શ્રવણ કૌશલ્ય એટલે શું ? શ્રવણ કૌશલ્યનું મહત્ત્વ સમજાવી શ્રવણ કૌશલ્યના વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
10) કથન કૌશલ્યનું મહત્ત્વ જણાવી કથન કૌશલ્યના વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
11) વિદ્યાર્થીઓમાં વાચનની ટેવ વિકસાવવા માટે તમે કઈ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરશો તે સમજાવો.
12) અશુદ્ધ ઉચ્ચારણનાં કારણો જણાવી ઉચ્ચારદોષો નિવારવાના ઉપાયો જણાવો.
13) લેખનકૌશલ્ય તમે કોને કહેશો ? લેખનકૌશલ્યના વિકાસની મહત્ત્વની નવૃત્તિઓ જણાવો

એકમ – ૪

1) માતૃભાષા શિક્ષણની ઉપયોગી પ્રયુક્તિઓ જણાવી પ્રશ્નકલાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.
2) માતૃભાષા શિક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવી પ્રકલ્પ પદ્ધતિનું મહત્ત્વ તેમજ તેની મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો.
3) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ એટલે શું ? માતૃભાષાના શિક્ષણમાં વ્યાખ્યાન પદ્ધતિનું મહત્ત્વ જણાવી તેની મર્યાદાઓ જણાવો.
4) નિગમન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ જણાવો. વર્ગશિક્ષણમાં તેનો વિનિયોગ કેવી રીતે કરશો ?
5) આગમન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનું મહત્ત્વ જણાવી તેની મર્યાદાઓ જણાવો. વર્ગશિક્ષણમાં તેનો વિનિયોગ કેવી રીતે કરશો તે ઉદાહરણ સહિત જણાવો.
6) નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.
   (i) પ્રોજેક્ટનો અર્થ, સંકલ્પના
   (ii) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનું મહત્ત્વ

(iii) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનાં સોપાનો

(iv) પ્રોજેક્ટની અસરકારકતા માટે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો

7) નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય પદ્ધતિનાં અર્થ અને મહત્ત્વ સમજાવી માતૃભાષા શિક્ષણમાં તેનું મહત્ત્વ સમજાવો, નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિની મર્યાદાઓ જણાવો.